

ΤΟ ΒΗΜΑ

100
ΧΡΟΝΙΑ
ΤΟ ΒΗΜΑ

Κριτική

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Κώστας Ακρίβος ενοποιεί στην «**Ανδρωμάχη**» διαφορετικές μυθολογικές παραδόσεις που σημάδεψαν τη **σύζυγο** και **μητέρα** της «**Ιλιάδας**» μετά τον θάνατο του **Εκτορα**

Μετά την πτώση της Τροίας

Η *Ιλιάδα* έχει γίνει τα τελευταία χρόνια αφορμή συνομιλίας αρκετών σύγχρονων πεζογράφων με τους ομηρικούς ήρωες και με τα πρόσωπα της αρχαιοελληνικής μυθολογίας. Η *Ανδρωμάχη* (εκδ. Μεταίχμιο) του Κώστα Ακρίβου αποτελεί μια από τις ευτυχέστερες στιγμές μιας τέτοιας συνομιλίας χάρη στη θαυμαστή συντομία και πυκνότητά της, σε ένα κείμενο που δεν ξεπερνά τα όρια του εκτεταμένου διηγήματος, καθώς και εξαιτίας της σοφά υπολογισμένης ισορροπίας της ανάμεσα στα μυθικά παραδεδομένα για την Ανδρωμάχη και στις δικές της μυθοπλαστικές αναζητήσεις. Πέρα από την εκδοχή της στην *Ιλιάδα*, η Ανδρωμάχη παρουσιάζεται στις *Τρωάδες* του Ευριπίδη μαζί με τον γιο της Αστυνάκτα ενώ στην επίσης ευριπίδεια *Ανδρωμάχη* παρουσιάζεται ο Μολοσσός, ο γιος της από τον Νεοπόλεμο. Ο Ακρίβος βασίζεται όχι μόνο στον *Ομηρο* και τον Ευριπίδη, αλλά και στον *Πανσανία*, που μιλάει για τον Νεοπόλεμο ως γιο του Αχιλλέα. Ο Ακρίβος παρακολουθεί και άλλες παραδόσεις για την Ανδρωμάχη, προσθέτοντας τον γιο της Πέργαμο, τον Ελενο, αδελφό του Εκτορα, και τον Αινεία, που συναντά την ίδια με τον Ελενο στο ταξίδι τους προς την Ιταλία, όπως το θέλει η *Αινειάδα* (για να περάσουμε έτσι στον *Βιργίλιο* και στη λατινική γραμματεία). Συγχωνεύοντας αυτές τις τόσο διαφορετικές μεταξύ τους γραμμές, ο Ακρίβος επιδιώκει, ό,τι θα επιζητούσε ένας σύγχρονος συγγραφέας από την επαφή του με τις πηγές της μυθικής αρχαιότητας: να συναρτήσει τις μυθικές παραπομπές του και να προβάλει το μυθικό υλικό του στην οθόνη της άκρως απομακρυσμένης

MARKUS CHILZOURIS

από τον μύθο εποχής του (και εποχής μας). Και εκείνο που ενοποιεί τις διαφορετικές παραδόσεις στις οποίες εδράζεται ο Ακρίβος δεν είναι άλλο από την πληθώρα των ανδρών (εξ ου και η *Ανδρωμάχη* του τίτλου) που σημάδεψαν την υψηλή σύζυγο και μητέρα της *Ιλιάδας* μετά τον σκοτωμό του Εκτορα από τον Αχιλλέα και τον αφανισμό του Αστυνάκτα από τον Νεοπόλεμο (να θυμηθούμε ότι τον έριξε από τα τείχη της Τροίας). Συγγενείς εξ αγχιστείας, ετεροθαλείς γιοι, δεύτεροι και τρίτοι σύζυγοι και γόνοι των επόμενων γενεών σημάδεύουν την Ανδρωμάχη μέσα στο πέρασμα του χρόνου, όπως τουλάχιστον το οργανώνει

Το έργο του Κώστα Ακρίβου σπεύδει να αφήσει πίσω του τη δόξα του πολέμου, επιμένοντας στο πένθος το οποίο εξαπλώνεται παντού μετά την άλωση της Τροίας

ΚΩΣΤΑΣ ΑΚΡΙΒΟΣ
Ανδρωμάχη

Εκδόσεις Μεταίχμιο,
2022, σελ. 144,
τιμή 12,20 ευρώ

η αφήγηση του Ακρίβου, μετατρέποντάς την σε μια γυναίκα η οποία θα υποστεί τη βία του αρσενικού βίου και της αρσενικής εξουσίας, υποχρεωμένη να θάψει κατ' επανάληψη το θανάσιμο τραύμα της από τον χαμό του Εκτορα και του Αστυνάκτα, τους μοναδικούς άνδρες με τους οποίους ευτύχησε στη ζωή της, ακόμα κι αν ήδη από τότε τη βάραινε η σκιά του επερχόμενου θανάτου του Εκτορα. Το ακριβώς αντίθετο από την *έλανδρο* και την *ελέπτολιν* Ελένη, που ταυτίστηκε, κατά τον στίχο του *Αισχύλου*, με τον ολετήρα των ομηρικών αρσενικών και της Τροίας, ενσωματώνοντας την καταστροφή τους στο όνομά της. Παρά τη φιλολογική του συνείδηση και επάρκεια, το κείμενο του Ακρίβου δεν πάσχει από την οποιαδήποτε φιλολογική μυωπία ή υποχονδρία. Αποκαθαρμένο από την περιττολογία ή την παράθεση ανούσιων λεπτομερειών, λυτρωμένο από τον διακοσμητικό, επιδεικτικό και ματαιόσπουδο λόγο της κακώς εννοούμενης αρχαιογνωσίας, ευθύς εξαρχής απαλλαγμένο από τον όποιο στόμφο και την όποια οίηση, βασισμένο σε έναν ρεαλισμό που απαιτεί μόνο την ακρίβεια, την καθαρή λέξη και την καθαρή εικόνα, και παρακινημένο από μια ισχυρή αίσθηση αφηγηματικής οικονομίας, σπεύδει να αφήσει πίσω του τη δόξα του πολέμου, όπως την υπηρετεί στο μεγαλύτερο μέρος της η *Ιλιάδα*, μένοντας (και επιμένοντας) στο πένθος το οποίο εξαπλώνεται παντού μετά την άλωση της Τροίας: πένθος τόσο για τους χαμένους όσο και, έτι περαιτέρω, για εκείνους ή μάλλον για εκείνες οι οποίες επέζησαν, φέρνοντας μαζί τους τη συντριβή, την ατίμωση και τον ψυχικό εξανδραποδισμό της μεταπολεμικής καταβαράθρωσης.